

TITEL

Bakom kulisserna på tv-programmet ”Veterinärerna”

INGRESS

I november börjar TV4 sända 16 nyproducerade avsnitt av ”Veterinärerna”. Succéserien som nu är inne på sin åttonde säsong har ofta uppemot en miljon tittare. Hur det går till när programmet produceras? Som reporter på serien ska jag här försöka ge en liten inblick.

TEXT

Nya hästveterinärer denna säsong

Redan i våras när det var bestämt att vi skulle producera en ny omgång visste vi att vi skulle behöva en del nya veterinärer. En av dem som behövde ersättas var hästveterinär Ulrika Norell på Strömsholm som varit med i flera säsonger men nu var barnledig. Valet föll på Regiondjursjukhuset Helsingborg där vi fick möjlighet att följa tre nya hästveterinärer: *Anna Johansson, Flemming Winberg och Svante Asp*. Anna Johansson är överveterinär i hästmedicin och har arbetat och studerat i USA under flera år. Anna kommer vi bl.a. att följa när hon har nattjour och tar emot en kolikponny och ett föl som inte mår bra. Just föl var något vi var särskilt inriktade på denna säsong varför också Svante Asp med sin långa erfarenhet som hästveterinär och specialistkompetens i fölsjukdomar kom att spela en

viktig roll. Många av komplikationerna kring fölen ledde till operationer, varav ett flertal utfördes av chefsveterinär Flemming Winberg, specialutbildad på ortopedi och kirurgi och med mångårig erfarenhet som hästveterinär i Sverige, Irland, USA och Danmark.

Människan bakom veterinärrollen

I mötet med djurägaren är det ofta mer eller mindre oundvikligt att veterinären får spela rollen som den självklara auktoriteten, professionell i sina bedömningar. Många gånger kan veterinären just därför förefalla lite okänslig. Vi tyckte att det skulle vara intressant att så att säga krypa under skinnet på de nya veterinärerna och få veta lite mer om vilka slags människor de är bakom yrkesrollen. Vi gjorde därför personliga porträtt där vi t ex försökte ta reda vad de gör på fritiden, vad de själva har för djur och vad de känner för dem. Vad var det som en gång drev dem att bli veterinärer? Vad är det som är roligt och mindre roligt i veterinäryrket? Hur reagerar de själva när deras egna djur blir allvarligt sjuka eller skadade?

Vad gäller den sista frågan verkar det som om de flesta veterinärer blir precis lika drabbade som vilken djurägare som helst. Och nästan alla veterinärer och djurskötare verkar ha egna djur. På hundstallet på Helsingborgs Djursjukhus, där personalens egna hundar inkvarteras på dagarna, skälls och bjäbbas det från tidig morgon till sen eftermiddag, (det kan jag intyga som efter en nattinspelning har försökt sova i samma byggnad). Men detta att ha djur gäller inte alla veterinärer.

Svante Asp har t ex haft ett flertal galopphästar under sitt liv men idag nöjer han sig med att då och då låna en häst. I programmet kommer vi bl.a. få se honom sitta upp på en ung dressyrhäst. Vi kommer att möta Flemming Winberg när han ger sig på kofösning på sin trailstjärna apaloosavalacken Amazing Chaparel. Anna Johansson, som trots sin långa hästerfarenhet själv aldrig har ägt någon häst, berättar om sin labradortik Leila och den spårträning de ägnar sig åt tillsammans på fritiden.

Krav på ”tevemässighet”.

Att vara tv-veterinär kan vara roligt men samtidigt mycket frustrerande och det är inte alla som passar för det. De dagar tv-teamet är på plats har ju veterinären inte bara oss att tänka på, utan måste ändå jobba som vanligt med de krav det innebär. På en djurklinik ska veterinärerna ta emot i genomsnitt ett nytt djur var tjugonde minut. Som andra yrkesmän inom vården måste de på kort tid göra rätt bedömningar och fatta rätt beslut. Att då ha ett team hängande över axeln som av diverse tekniska skäl först kräver att man ska vänta och sen vill att man ska förklara allting extra noga och ta om och ta om igen är inte alldeles lätt. I synnerhet inte om man samtidigt vet att kön därute i väntrummet hela tiden växer. På ”Veterinärerna” har vi därför valt att ha ett i tv-sammanhang litet och smidigt team, sällan bestående av fler än två personer med en ”lätt” och snabbjobbad utrustning. På så sätt kommer vi snabbare till tagning, vi ”stör” mindre och får bättre

plats i de ofta mycket begränsade utrymmena i poliklinik-, och operationsrummen eller inne i själva hästboxarna.

Till kraven på tv-veterinären kommer att de ska vara "tevemässiga", dvs. uttrycka sig pedagogiskt och begripligt, vara socialt kompetenta och helst också charmiga. Ett problem är att de själva gärna vill framstå som vederhäftiga varför de inte sällan hemfaller åt "fikonspråk". Vissa djurägare är kunnigare än andra och hänger med. Andra gör det inte. Många känner sig kanske dumma när de inte förstår exakt vad veterinären säger och vågar därför inte fråga. Det är då reporterns jobb att förmå veterinärerna att uttrycka sig på ett sätt så att vem som helst förstår. För en veterinär kan det däremot upplevas som ytterst övertydligt att behöva förklara vad som i deras egen vardag är självklarheter.

Hur väljer vi casen?

Största chansen att få dramatiska, intressanta och ovanliga "case", dvs. patientfall, är att bevaka veterinären under jourtjänstgöring och helst då natt- eller helgjour. Detta gäller fr.a. på regiondjursjukhus och speciellt under fölningstider. På en vardag finns det så många andra kliniker öppna varför djurägaren kanske väljer att åka till något som ligger närmare. Under helgen och på natten är det bara just regiondjursjukhusen som är öppna varför chansen att det ska "hända något" är som störst då. För oss i teamet innebär detta att vi ofta sover

över på djursjukhuset, precis som sjukhusets egen personal, för att snabbt kunna vara på plats om något intressant akutfall dyker upp.

Dra fördel av andras olyckor?

Med denna strategi kan det förefalla som om vi spekulerar i andras olyckor. Och ja, precis just så är det. Något annat sätt att göra ett sådant här program finns inte. Det är emellertid inte alltid det känns så lustigt att kasta sig över en orolig och ofta dödstrött människa som kommer in med sitt skadade eller sjuka djur mitt i natten och fråga om hon vill vara med i TV. I uppskattningsvis 90% av fallen säger djurägaren emellertid ja, trots att det i många fall kan handla om ett djur som måste avlivas. Skulle djurägaren ångra sig efteråt tar vi självklart inte med caset. Många gånger börjar ju djurägaren att gråta när han eller hon får ett tråkigt besked och det är inte alla som vill bryta ihop i TV. Det händer att vi chansar och lägger ner tid och arbete på ett case som vi kanske inte får sända. Som t ex då vi kommit överens med djurägaren att bara sända om djuret blir helt återställt. Om prognosen trots dåliga odds vänder och djuret blir friskt kan caset å andra sidan bli så mycket bättre. Då är det ofta glädjetårar det handlar om istället!

Veterinärerna får se i förväg

För veterinärernas del gäller att de har rätt att titta på de ihopklippta casen innan vi sänder dem. Detta för att eventuella oklarheter eller missförstånd från vår sida ska undvikas. Vi som jobbar med

programmet har ju i de flesta fall inte själva någon medicinsk utbildning varför det finns risk för att vi klipper ihop ett sammanhang så att det blir medicinskt felaktigt. Sådant är ju naturligtvis inte är så roligt för veterinären, i synnerhet inte som det är många andra veterinärer och djursjukvårdare som tittar på programmet.

Poliklinikmottagningarna

Många av casen hittar vi dock i mindre dramatiska polikliniksituationer där veterinären tar emot förbokade besök. På veterinärklinikerna upprättas varje dag "listor" som visar vilka patienter som respektive veterinär är inbokad på för dagen. Utifrån dessa listor diskuterar reportern tillsammans med veterinären vilka case som kan tänkas vara lämpliga för programmet. På hästsidan brukar vi vanligtvis välja bort vanliga hältutredningar, men ibland kan även dessa komma i fråga om de – som i Helsingborg – blir lite ovanliga genom att involvera hovslagare och/eller fysioterapeut.

Gärna barn och ungdomar

Ibland sker istället urvalet efter vad man som reporter råkar få syn på i väntrummet eller på parkeringen. Eftersom det är många barn och ungdomar som ser programmet väljer vi gärna de unga djurägarna. Vi går fram och hälsar, presenterar oss och frågar varför de är där. Verkar djuret och ägaren liksom sjukdomen eller skadan intressant frågar vi om de vill vara med. I de allra flesta fall säger de som sagt ja. Säger de blankt nej så är det bara att acceptera och respektera utan diskussion.

Vad kommer med i slutänden?

Bara för att ett case har spelats in är det inte säkert att det kommer med i programmet. En ny värdering görs när reportern har lämnat ifrån sig materialet till redaktionen där redaktör, producent och redigerare tar över. Nu kommer andra aspekter in i sammanhanget.

Ibland kan det handla om tekniska brister i materialet som inte uppdagats tidigare men som gör materialet ”icke sändningsbart”.

Ibland kan det handla om att vi samma säsong får in flera case med kolikhästar eller hundar med skadade klokapslar och då väljs troligen ett eller ett par av dessa bort.

Uppföljningar – Hur gick det sen?

Efter att man har spelat in ett case på djurkliniken kan det många gånger kännas nödvändigt att följa upp hur det har gått sen, efter att djuret kommit hem. Om man inte gör det finns risk att caset ”hänger i luften”. Som tittare vill man helt enkelt se att den sjuka eller skadade hästen är mår bra igen och är tillbaka i arbete. Ett exempel är det halvblodsföl som i somras förlöstes med kejsarsnitt på djursjukhuset. Dessvärre klarade man inte stoet som dog, varpå det nyförlösta fölet låg ensamt och övergivet i en stor box. Istället för att försöka hitta en amma chansade ägaren på att ta hem fölet och ge det en ”styvpappa”, i form av en shetlandspanny. En gång i timmen, dygnet runt i fyra veckor skulle matte sen nappa den lille. Huruvida detta skulle lyckas eller inte kändes naturligtvis angeläget att följa upp.

FAKTA

- Den nya omgången av ”Veterinärerna” startar måndagen den 5 november.
- Serien om totalt 16 avsnitt sänds dagligen måndag-torsdag klockan 19.30-20.00.
- ”Hästcase” kommer att finnas med i vartannat till vart tredje avsnitt.